

Az egyéni védőeszközzel szembeni alapkövetelmények a mezőgazdaságban

A mezőgazdasági tevékenység rendkívül sokrétű, széles körű és szerteágazó tevékenység, változó munkakörülmények - ide értve különösen a szélsőséges időjárási viszonyokat -, továbbá a munkaerő alkalmazásának változó jellege jellemzi. A munkavállalók folyamatos alkalmazása és az alkalmi vagy idegénymunka egyaránt jellemző.

Összegezve: a munkakörülmények munkavédelmi szempontból nem mondhatók kedvezőnek. A gazdálkodók jelentős része a munkavédelmi előírásokat nemigen ismerik. Ennek megfelelően jellemző a munkahelyi balesetek nagy száma, melyek nagy része megelőzhető lenne megfelelő egyéni védőeszköz használatával.

A munkáltató felelőssége az egyéni védőeszköz biztosításáért

A kockázatok egészséget nem veszélyeztető szintűre csökkentése érdekében a munkáltatónak műszaki intézkedéssel, szervezéssel, kollektív védelem alkalmazásával, kell intézkedéseket tennie, amennyiben ezekre nincs lehetőség, a munkavállalókat a hatásokkal szembeni védelem biztosítása érdekében egyéni védőeszközzel köteles ellátni, amelyek az alkalmazott szervezési intézkedéssel együttesen szolgálják a megelőzést.

A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, rendeltetésszerű használatukra a munkavállalókat ki kell oktatni és az egyéni védőeszközök rendeltetésszerű használatát meg kell követelni.

Az egyéni védőeszköz fogalma

Egyéni védőeszköz alatt minden olyan eszközt értünk, amelyet a munkavállaló azért visel vagy hord vagy tart magánál, hogy a munkavégzésből, a munkafolyamatból, illetve a technológiából, a munkaeszközök, a veszélyes anyagok és keverékek használatából eredő kockázatokat az egészséget nem veszélyeztető mértékűre korlátozza.

Az egyéni védőeszközök használatával, viselésével jelentős mértékben csökkenthetők azok a kockázatok, amelyek a munkavállalót munkavégzés során érik. Ehhez azonban az szükséges, hogy a védőeszköz képes legyen a hatások kivédésére.

Ezt biztosítják azok a jogszabályok, amelyek az egyéni védőeszközök forgalomba hozatalát és használatát megelőző speciális vizsgálatok elvégzéséhez köti. A vizsgálatok megállapításai alapján kerülnek kiállításra a megfelelőségük tanúsításához szükséges dokumentumok, mint az EK típusstanúsítvány, az ezt megalapozó jegyzőkönyv és EK- megfelelőségi nyilatkozat.

Az egyéni védőeszköz kiválasztása

Fontos! Az egyéni védőeszköz meghatározásának alapja a megfelelően elkészített kockázat-értékelés. Ezt követően az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltatónak írásban kell meghatároznia, mely feladat ellátása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

Az egyéni védőeszköz kiválasztásánál a munkáltató köteles gondoskodni arról, hogy az úgy nyújtson védelmet a munkahelyi kockázatokkal szemben, hogy ne idézzen elő további veszélyt. Figyelembe kell vennie a munkavégzés körülményeit, továbbá az ergonómiai szempontokat és a munkavállaló egészségi állapotából következő elvárásokat.

Az egyéni védőeszköz kiválasztásánál fontos szempont, hogy ha egyszerre több kockázat áll fenn, akkor olyan módon biztosítsa az ellátást, hogy az egyéni védőeszköz a többféle hatás ellen egyidejűleg nyújtson védelmet. Ha ez csak úgy oldható meg, hogy egyidejűleg több védőeszközt kell biztosítani, akkor ezeknek összeillőknek, és valamennyi fennálló kockázat ellen hatékony védelmi képességgel kell rendelkezniük.

Munkavédelmi oktatás során a munkavállalóban szükséges tudatosítani, hogy a védőeszköz használatáról érvényesen nem mondhat le. A munkáltató feladata, hogy előzetesen tájékoztassa a munkavállalót azokról a kockázatokról, amelyekkel szemben a védőeszköz használata őt megvédi, továbbá gondoskodnia kell arról – szükség esetén gyakorlati képzéssel – , hogy a munkavállaló megtanulja a védőeszköz használatának módját. A munkáltatónak a védőeszköz rendelkezésre bocsátásával egyidejűleg magyar nyelvű tájékoztatót és használati utasítást kell a munkavállaló rendelkezésére bocsátania.

Az egyéni védőeszköz juttatása

A munkavállalók egyéni védőeszközzel történő ellátása a munkáltató kötelezettsége és felelősége. Annak érdekében, hogy azonos feltételek és körülmények valósuljanak meg az egyéni védőeszköz ellátás biztosításában, a munkavédelmi törvény előírása alapján az eljárás rendjét a munkáltatónak írásban kell rögzítenie.

Az Mvt. és a kapcsolódó jogszabályok az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos főbb munkáltatói feladatokat az alábbi elvek köré csoportosítva rögzíti:

- A kockázatértékelést elvégzése.
- A munkavállalók tájékoztatása az őket érhető kockázatok jellegéről és mértékéről.
- A juttatás rendjének írásban történő meghatározása a munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységet végzők, valamint a munkavédelmi képviselő bevonásával.
- A kiválasztást megelőzően annak a felmérése, hogy a felhasználni kívánt egyéni védőeszköz megfelel-e a célnak.
- A munkavállalók folyamatos ellátása a kockázatokkal szemben védelmet nyújtó - lehetőség szerint - komplex egyéni védőeszközzel, és a magyar nyelvű használati utasítás átadása.
- Az ingyenesen biztosítás.
- A rendeltetészerű használat megkövetelése és ellenőrzése.
- Naprakész nyilvántartás vezetése a juttatással kapcsolatos valamennyi dokumentumról.
- Gondoskodás a védelmi képesség által nyújtott védelem fenntartásáról.
- A viselés feltételeinek meghatározása.
- Gondoskodás a több munkavállaló által használt védőeszközök egészségügyi vagy higiéniai kockázatának csökkentéséről.
- Mentési feladatokra és haváriákra védőeszköz csomag rendszeresítése.
- Gondoskodás a védőeszközök karbantartásáról, tisztításáról, javításáról.

- Gondoskodik arról, hogy a munkavállalók a védőeszközök használatának módját - szükség szerint gyakorlati képzés keretében - elsajátítsák, és ennek megtörténtét írásban dokumentálja. - Gondoskodás az elhasználódott egyéni védőeszköz hulladékként, veszélyes hulladékként történő kezeléséről.

Az egyéni védőeszközöknek nincs kihordási ideje. A munkáltató a belső szabályozásában még „elvi” kihordási időt sem állapíthat meg, mert az egyéni védőeszköz cseréjét abban a pillanatban biztosítani kell, amikor az elvesztette védelmi képességét. A védőeszközt a munkáltató ingyenesen köteles biztosítani a munkavállaló részére, azért semmiféle ellenszolgáltatást nem kérhet.

A munkavállaló ugyanakkor a részére rendelkezésre bocsátott egyéni védőeszközt nem viheti el a munkahelyéről, kivéve azt az esetet, ha a munkavégzés a telephelyen kívül történik és ott egyéni védőeszköz viselése szükséges. Az egyéni védőeszközök egyes csoportjainak védelmi képessége időhatárokhoz kötött.

Ha ilyen védőeszköz juttatásáról van szó, akkor annak is ki kell tűnni a belső szabályozásból, hogy milyen módon állapítható meg a kiadás időpontjához képest a felhasználhatóság legkésőbbi időpontja, illetve ennek lejártát ki ellenőrzi és ki a felelős ilyenkor az eszköz cseréjéért.

Zajvédelem

Zajban dolgozók létszáma a mezőgazdasági szektorban kiemelkedő. Egy gazdálkodók körében végzett tanulmány a mezőgazdaság területén "jelentős mértékű halláskárosodást" állapított meg, valamint azt, hogy a halláskárosodás elsődleges oka a "traktorok és mezőgazdasági gépek által kibocsátott túlságosan erős zaj". Nélkülözhetetlen tehát az egyéni zajvédőeszköz használata.

Munkaruha - védőruha

A mezőgazdasági gépek kezelése különös figyelmet igényel a védőruházat biztosítása szempontjából is. Fontos, hogy alapanyag tulajdonsága és a konfekcionálás, a varrástechnológiai módja, az alkalmazott segédanyagok, a kellékek, a ruházat különféle megerősítései, térd-, ülep- és könyök-foltok jó elhelyezése, egyáltalán ezek léte.

Ügyelni kell a jó láthatóságra, valamint arra, hogy a védőruházatot a gép ne tudja elkapni, felcsa-varni. Különösen fontos a védőruha vegyszerhasználat esetén. A védőruha esetén a védelmi szint-et elsődlegesen a teljesítményszintbe sorolás mértéke határozza meg, a megfelelő védelmi szint igazolhatóságára kell odafigyelni.

Vegyszerek

Tekintettel a széles skálára a javaslat: minden esetben meg kell nézni az előírást az anyag biztonsági adatlapján, ahol konkrétan meghatározzák milyen védőeszközök szükségesek.

Általánoságban a következő eszközök említhetők:

- Légzésvédelem: Porképződéskor védőálarcot kell viselni
- Kézvédelem: Védőkesztyű
- Szemvédelem: Por és folyékony állapotú közegek elleni védelemre alkalmas, teljes látószögű szemüveget kell viselni
- Bőrvédelem: Zárt védőöltözet

Az egyéni védőeszközök karbantartása

Az egyéni védőeszközök karbantartása munkáltatói feladat, ezért ennek szabályait is rögzíteni kell. A munkáltató ugyancsak a belső szabályozásban rögzíti azt a módot, hogy mikor, milyen körülmények között kell a működés biztonságossága érdekében az egyéni védőeszközt megvizsgálni, hogyan kell a karbantartást biztosítani.

Azoknak az eszközöknek az esetében, amelyeknél időszakos felülvizsgálat elvégzése szükséges, ennek határidőben történő elvégzéséért ki viseli a felelősséget, ki végzi el, és a megvalósulás ellenőrzése és dokumentálása hogyan történik.☒

Jogszabályok

65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről

17/2013. (VI. 4.) NGM rendelet az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésének, tevékenységének, valamint ellenőrzésének különös szabályairól

18/2008. (XII. 3.) SZMM rendelet az egyéni védőeszközök követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról